

Ochrana a výrub drevín

Ochrana drevín rastúcich mimo lesa je na Slovensku zabezpečovaná najmä ustanoveniami zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon") a vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len "vyhláška"). V súvislosti s odstraňovaním invázných nepôvodných druhov drevín najmä zákonom č. 150/2019 Z.z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 449/2019 Z.z. ktorým sa vydáva zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky a vyhláškou MŽP SR č. 450/2019 Z.z. ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov

Drevina rastúca mimo lesa

Drevinou rastúcou mimo lesa je strom alebo ker vrátane jeho koreňovej sústavy rastúce jednotlivo alebo v skupinách mimo lesného pozemku (ďalej len „drevina“) [§ 2 ods. 2 písm. m) zákona] Za ker sa považuje drevina s rozkonárenou stonkou spravidla už od bázy (§ 42 ods. 4 tretia veta vyhlášky).

Ochrana Ochrana drevín je činnosť zameraná na udržanie ich ekologických a estetických funkcií a na predchádzanie ich poškodzovania, ničenia a neodôvodneného výrubu (§ 22 ods.1 vyhlášky).

Zákazy

Zakazuje sa poškodzovať a ničiť dreviny (§ 47 ods. 1 zákona).

Poškodzovanie

Poškodzovanie drevín je každé konanie, ktoré môže bezprostredne alebo následne podstatne alebo trvalo znížiť ekologické a estetické funkcie drevín (§ 22 ods. 2 vyhlášky).

Ničenie drevín

Ničenie drevín je každé konanie, ktorého dôsledkom môže byť bezprostredné alebo následné odumretie drevín alebo odstránenie drevín (§ 22 ods. 3 vyhlášky).

Povinnosti vlastníkov (správcov, nájomcov) pozemkov s výskytom drevín

Vlastník (správca, nájomca) pozemku, na ktorom sa nachádza drevina, je povinný sa o ňu starať, najmä ju ošetrovať a udržiavať. Pri poškodení alebo výskyte nákazy dreviny chorobami môže orgán ochrany prírody uložiť vlastníkovi, správcovi alebo nájomcovi pozemku vykonať nevyhnutné opatrenia na jej ozdravenie alebo rozhodnúť o jej vyrúbaní (§ 47 ods. 2 zákona).

Ošetrovanie

Ošetrovanie drevín je činnosť zameraná na udržanie alebo zlepšenie ich zdravotného stavu alebo na zmiernenie následkov ich poškodenia (§22 ods. 4 vyhlášky).

Udržiavanie

Udržiavaním drevín sa zabezpečujú podmienky na ich optimálny rozvoj. Dobrý zdravotný stav a optimálny rozvoj drevín sa zabezpečuje najmä (§22 ods. 4 vyhlášky):

- a) zabezpečením priaznivých podmienok pri výsadbe drevín vhodnou prípravou stanovišťa na výsadbu,
- b) kyprením, prihnojovaním, odburiňovaním a zalievaním pôdy v koreňovej mise dreviny,
- c) starostlivosťou o koreňovú misu dreviny s cieľom zabezpečiť priepustnosť pôdneho povrchu,
- d) vytváraním vhodného vývojového priestoru pre dreviny,
- e) odborne realizovaným a cieleným rezom dreviny
- f) odstraňovaním odumretých častí drevín, ktoré ohrozujú ich stabilitu a okolie,
- g) vykonávaním nevyhnutných mechanických, biologických alebo iných opatrení proti škodcom a chorobám,
- h) včasným ošetrovaním poranenia dreviny,
- i) odborným inštalovaním stabilizačných nedeštruktívnych väzieb a viazaní koruny dreviny.

Orgán ochrany prírody vo veciach ochrany drevín

Orgánom ochrany prírody vo veciach ochrany drevín v zastavanom území obce je obec (§ 69 zákona). Pôsobnosť obce vo veciach ochrany drevín (§47 a 48 zákona), ak sú na to závažné dôvody, si môže vyhradiť územne príslušný okresný úrad (§ 68 zákona). Orgánom ochrany prírody vo veciach ochrany drevín za hranicami zastavaného územia obce je územne príslušný okresný úrad (§ 68 zákona).

Iné, ako už uvedené kompetencie okresného úradu a obce, sú ustanovené v § 68 a 69 zákona.

Výrub

Ak zákon neustanovuje inak, na výrub dreviny sa podľa § 47 ods. 3 prvá veta zákona vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody. Prípady v ktorých sa súhlas na výrub nevyžaduje sú ustanovené v § 47 ods. 4 zákona. Súhlas na výrub dreviny vydáva orgán ochrany prírody formou písomného rozhodnutia a na jeho vydanie sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). Konanie týkajúce sa výrubu dreviny začína na základe písomnej žiadosti o vydanie súhlasu na výrub dreviny. Žiadosť o vydanie súhlasu na výrub dreviny musí obsahovať náležitosti podľa ustanovenia § 22 ods. 8 a 9 vyhlášky.

Podmienky na vydanie súhlasu na výrub dreviny

Súhlas na výrub dreviny sa môže v odôvodnených prípadoch vydať len

- po posúdení ekologických a estetických funkcií dreviny a vplyvov na zdravie človeka a
- so súhlasom vlastníka alebo správcu, prípadne nájomcu pozemku ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy, na ktorom drevina rastie, ak žiadateľom nie je jeho vlastník, správca alebo nájomca a
- po vyznačení dreviny určenej na výrub (§ 47 ods. 3 druhá veta zákona).

Pri posudzovaní žiadosti o vydanie súhlasu na výrub dreviny sa prihliada na (§22 ods. 10 vyhlášky):

- druh a zdravotný stav dreviny,
- funkciu a význam dreviny pre životné prostredie,
- ochranu osobitne chránených častí prírody a krajiny

Ak je výrub dreviny odôvodnený, pri vydávaní súhlasu sa prihliada na to, aby sa vykonal najmä v období vegetačného pokoja predovšetkým od 1. októbra do konca februára (§22 ods. 11 vyhlášky).

Náhradná výsadba a finančná náhrada za vyrúbané dreviny (§ 48 ods. 1 a 2 zákona)

Výrubom dreviny vznikne ekologická ujma, ktorú je potrebné nahradiť. Orgán ochrany prírody **uloží žiadateľovi** v súhlase na výrub dreviny povinnosť, **aby uskutočnil primeranú náhradnú výsadbu drevín** na vopred určenom mieste, a to na náklady žiadateľa; uprednostňuje pritom geograficky pôvodné a tradičné druhy .

Ak žiadateľ nie je vlastníkom pozemku, na ktorom sa náhradná drevina vysadila, môže mu orgán ochrany prírody uložiť i starostlivosť o ňu, najviac však na dobu troch rokov. Ak nemožno uložiť náhradnú výsadbu, orgán ochrany prírody uloží finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty dreviny . Orgán ochrany prírody uloží povinnosť zaplatiť finančnú náhradu aj tomu, kto vyrúbal dreviny bez súhlasu, a to do výšky spoločenskej hodnoty dreviny. Náhradnú výsadbu a starostlivosť o náhradnú drevinu podľa § 48 ods. 1 na pozemku, ktorý nie je vo vlastníctve žiadateľa o výrub dreviny, možno uložiť len s predchádzajúcim súhlasom vlastníka dotknutého pozemku.

Evidencia príjmov za finančnú náhradu a pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu

Obce sú povinné viesť evidenciu o príjmoch za finančnú náhradu za vyrúbané dreviny a ich použitie na vykonanie opatrení ustanovených zákonom a o pozemkoch vhodných na náhradnú výsadbu vo svojom územnom obvode (§ 48 ods. 3 zákona).

Uvedené, ale aj ďalšie podrobnosti práv a povinnosti pri ochrane drevín, spoločenskej hodnoty drevín a vyznačovania drevín pred výrubom sú ustanovené v § 46 až 49 a § 95 zákona a v § 22 a 42 vyhlášky.